

NOTAT

Oppdragsnavn **Bistand med søknad om unntak fra BAT-AEL**

Prosjekt nr. **1350052026**

Kunde **Mills AS**

Notat nr. **002**

Versjon **1.0**

Til **Mills AS v/Eirin Skovly**

Fra **Rambøll**

Kopi

Utført av **KRGA**

Kontrollert av **AGYR**

Godkjent av **KRGA**

1 Informasjon om dagens kunnskapsgrunnlag i resipient

Dato 2022/11/03

1.1 Bakgrunn

Mills, Fredrikstad ser det som nødvendig å søke om et midlertidig unntak fra BAT-AEL for næringsmiddelindustri (BATC FDM) i påvente av at FREVAR er ferdig ombygd og innkjørt med sekunddærrensing og nitrogenfjerning (forventet i 2027). I en søknad om midlertidig unntak fra BAT-AEL er det jf. forurensningsforskriften § 36-15 fjerde ledd og Miljødirektoratet sin veiledning til søknader om unntak på deres hjemmesider krav om å dokumentere både

a) miljøfordeler av å rense ned til BAT-AEL og

b) miljøkonsekvenser av mindre strenge grenseverdier i unntaksperioden (resipientenes tilstand, utslippets spredning og påvirkning m.m.) (Miljødirektoratet, 2022).

Rambøll
Kobbegate 2
PB 9420 Torgarden
N-7493 Trondheim

T +47 73 84 10 00
<https://no.ramboll.com>

I møtet 25. oktober 2022 ble det avklart skulle Statsforvalteren i Oslo og Viken gi Mills en tilbakemelding på om dagens kunnskapsgrunnlag om resipienten er tilstrekkelig for behandling om søknad om unntak fra BAT-AEL. Dette notatet gir en redegjørelse av dagens kunnskapsgrunnlag og informasjon om krav til miljøundersøkelser som formidlet fra forurensningsmyndighetene

1.2 Dagens kunnskapsgrunnlag og krav til miljøundersøkelser

Rambøll har gjort en vurdering av eksisterende kunnskapsgrunnlag i resipienten ved å sjekke vannlokaliteter i databasen Vannmiljø og undersøkte parametere i et område som strekker seg ca. 1300 m oppstrøms og ca. 1600 m nedstrøms eksisterende utslippspunkt. Det ble konkludert med at det ikke foreligger relevante undersøkelser i sediment innrapportert i Vannmiljø (for eksempel bunnfauna). Det er heller ikke undersøkt vannprøver tatt nært området rundt dagens utslippspunkt for FREVAR. Det nærmeste punktet hvor det er tatt vannprøver er ved NIVA sitt punkt Ramsøy, Østerelva som ligger ca. 8,5 km nedstrøms dagens utslippspunkt. NIVA rapporter om forhøyede konsentrasjoner av næringssaltene nitrogen, nitrat og nitritt samt oksygenmetning tilsvarende tilstandsklasse «dårlig» ved stasjon Ramsøy (Se Vedlegg 1).

NIVA har også utført undersøkelser av bunnfauna i Ytre Oslofjord (NIVA, 2021), men disse stasjonene er ikke i vannforekomsten hvor FREVAR har sitt utslippspunkt eller tilgrensende vannforekomst. De gir likevel et godt bilde på

den generelle miljøtilstanden i Ytre Oslofjord. Det er også utført noe tiltaksrettet overvåkning i forbindelse med landbasert industri med utslipp til Glomma og Glommas munningsområde (bl.a. for Borregård og Kronos Titan), disse sier noe om tilstand hovedsakelig oppstrøms FREVARs eksisterende utslippspunkt.

Rambøll har i forbindelse med andre unntakssøknader fått informasjon om hva Miljødirektoratet har anbefalt av undersøkelser når det er behov for kunnskap om miljøtilstanden i resipienten, der det er relevant:

- 1) **Strømforholdene** ved utslippspunktet skal beskrives på bakgrunn av enten strømmålinger eller ta utgangspunkt i Havforskningsinstituttets strømkatalog.
- 2) **Bløtbunnsfauna** med relevante fysisk kjemiske støtteparametre i sediment dvs kornfordeling, TOC og totalnitrogen). Undersøkelsene skal gjøres av akkreditert selskap. Bløtbunnsfauna/sedimentprøver tas på minimum 3 stasjoner som skal dekke potensielt influensområde. Metode for prøvetaking, analyser og klassifisering skal følge klassifiseringsveileder 02:2018. Antall stasjoner og stasjonsplassering skal begrunnes faglig, basert på bl.a. spredning av utslippet, strømforhold og bunntopografi. I tillegg bør det vurderes om det skal tas prøver fra en referansestasjon som skal være tilnærmet upåvirket.
- 3) **Makroalgeundersøkelser**. Dersom næringssalter vil kunne være tilgjengelige i den produktive sonen (eufotisk sone), bør fastsittende makroalger undersøkes i henhold til veileder for klassifisering av miljøtilstand i vann (02:2018). Minimum 2 stasjoner i influensområdet til utslippet, dvs. en nærstasjon og en annen nedstrøms utslippspunktet. Undersøkelsene skal utføres av et organ som kan dokumentere relevant faglig kompetanse og er uavhengig av oppdragsgiver.
- 4) **Hydrografiprofil** i hele vannsøylen, dvs oksygen, temperatur og saltholdighet. Prøvene skal tas fra den dypeste bløtbunnsstasjonen. Oksygenmålinger bør gjøres i tråd med veileder 02:2018 og helst på den tiden av året hvor det forventes lavest konsentrasjoner ifølge veilederen. I terskelfjorder opptrer oftest minimum i perioden september – april, men det vil kunne variere mellom fjorder og områder.

Videre skriver Miljødirektoratet at:

«(...) målingene skal utføres av et kompetent organ som er uavhengig av oppdragsgiver. Analyser skal gjøres av akkreditert laboratorium. Plasseringen av stasjoner skal velges slik at stasjonene skal kunne inngå i et fremtidig overvåkingsprogram for å følge med på utvikling av påvirkning over tid. Forslag til undersøkelsesprogram med stasjoner skal sendes til Statsforvalteren for vurdering før oppstart. Det skal utarbeides en rapport med resultater fra alle undersøkelsene med en faglig vurdering av resultatene som grunnlag for søknaden.»

Basert på dette la Rambøll og Mills til grunn at Mills må avvente resultater fra resipientundersøkelsen som COWI gjennomfører for FREVAR og Fredrikstad kommune. Fredrikstad kommune opplyser om at prøveprogrammet inkluderer undersøkelser av næringssalter, salinitet, temperatur og oksygen med CTD og klorofyll-a i vann 6 ganger per år på 3 prøvestasjoner i tillegg til at NIVA sin overvåkningsstasjon ved Ramsøy blir inkludert i resultatvurderingene. Det er valgt å *ikke* inkludere bløtbunnsfauna og andre sedimentundersøkelser på grunn av at det er planlagt tiltak (mudring) i Østerelva. Resultatene og rapport forventes tidligst våren 2023, noe som betyr at søknaden om unntak fra BAT-AEL ikke blir ferdigstilt og sendt før høsten 2023 hvis resultatene fra denne undersøkelsen skal legges til grunn.

Hvis Statsforvalteren i stedet aksepterer dagens kunnskapsgrunnlag, består dette hovedsakelig at dagens tilstand i vannforekomsten blir hentet fra Vann-nett og NIVA sine rapporter om Ytre Oslofjord (NIVA, 2021; NIVA, 2021) samt andre relevante, offentlig tilgjengelige undersøkelser.

Økologisk tilstand i Vann-nett for 002-4230-R Glomma fra Greåker til sjøen, hvor dagens utslippspunkt er lokalisert, er «dårlig» basert på informasjon om påvekstalger (2018-2021), bunnfauna (2018-2021), fisk (2010-2014), oksygenforhold (2020-2021) og nitrogen- og fosforhold (2020-2021). Økologisk tilstand i tilgrensende vannforekomst 0101010405-C-Østerelva er beskrevet som «dårlig» basert på undersøkelser av bunnfauna (2018) og vannregionspesifikke stoffer i sediment (2017). Vann-nett henter miljødata fra Vannmiljø, og som nevnt tidligere er ingen av undersøkelsene for biologiske kvalitetselement utført i influensområdet til utslippspunktet.

Det vurderes at det eksisterende kunnskapsgrunnlaget gir et godt bilde av den helhetlige tilstanden til Ytre Oslofjorden og samlet belastning, men er noe mindre egnet til å vurdere den konkrete påvirkningen fra FREVAR og Mills sammenlignet med andre kilder. Men fordi resipientundersøkelsen som FREVAR utfører ikke inkluderer bløtbunnsfauna eller andre sedimentundersøkelser, vurderes det at dagens kunnskapsgrunnlag vil kunne være tilstrekkelig. Det presiseres også at søknad om midlertidig unntak fra BAT-AEL ikke vil være basert på grunnlag a) lokale miljøforhold, herunder særlig gode resipientforhold.

2 References

- Miljødirektoratet. (2022, 11 03). *Unntak fra BAT-AEL*. Hentet fra Miljødirektoratet: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/forurensning/industri/for-naringsliv/industriutslippsdirektivet/unntak-fra-utslippsgrenser/>
- NIVA. (2021). *Overvåking av Ytre Oslofjord 2019-2023. Bunnundersøkelser i 2020. Fagrapport*.
- NIVA. (2021). *Overvåking av Ytre Oslofjord 2019-2023. Tilførsler og undersøkelser i vannmassene i 2020*.